

Riktlinje för måltidsverksamheten

Dokumenttyp Styrdokument	Dokument-ID [PN 2021/379]	Datum för beslut 2021-06-09
Beslutsinstans Produktionsnämnden	Ansvarig för uppföljning (tjänstefunktion) Kostchef	Datum för genomförd aktualisering Klicka eller tryck här för att ange datum.
Senaste datum för kommande aktualisering Klicka eller tryck här för att ange datum.	Dokument gäller till 2024	

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Syfte och mål	3
3	Organisation.....	4
4	Måltidsmodellen	4
4.1	God och trivsamt	4
4.2	Integrerad	5
4.3	Näringsriktig och säker	6
4.4	Miljösmart	6
5	Uppföljning.....	7
6	Lagar och dokument som styr måltidsverksamheten ..	7

1 Inledning

I Kramfors kommuns måltidsverksamhet tillagas totalt cirka 900 000 portioner varje år. Måltiden är en central del i våra liv, mat och välbefinnande hänger ihop och därför har vi i den offentliga verksamheten en viktig uppgift att skapa en så bra måltidsupplevelse som möjligt för våra matgäster.

Denna riktlinje är ett styrande dokument och ska fungera som ett stöd för verksamhetsstyrning, uppföljning och utvärdering. Riktlinjen ska även vara vägledande för att kvalitetssäkra måltidsverksamheten och situationen kring måltiden. Det är viktigt att måltiden ses i ett helhetsperspektiv därför baseras denna riktlinje på livsmedelsverkets måltidsmodell. Måltidsmodellen består av sex olika områden som alla är viktiga för att måltiderna ska skapa matglädje och bidra till hållbar utveckling.

Källa: Livsmedelsverket

2 Syfte och mål

Syftet med riktlinjen är att skapa ett gemensamt arbetssätt kring mat och måltider i Kramfors kommun. Riktlinjen ska fungera som ett styrande dokument och som stöd för planering, uppföljning och utvärdering av måltidsverksamheten.

Målet med riktlinjen är att alla matgäster, vårdnadshavare och anhöriga ska känna sig trygga i att det serveras säker, god och näringsriktig mat inom Kramfors kommuns måltidsverksamhet. Vi arbetar för att skapa matglädje och bidra till hållbar utveckling i enlighet med de sex pusselbitarna som återfinns i måltidsmodellen.

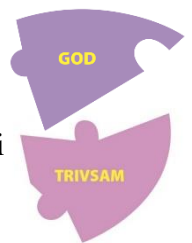
3 Organisation

I Kramfors kommun tillagas måltiderna av kostavdelningen som är en del av produktionsförvaltningen. Kostavdelningen finansieras främst genom försäljning till Bildnings- och Vårdsförvaltningen. Avgifterna för måltiderna bestäms i budgetprocessen. Kostavdelningen ska bedrivas effektivt så att kostnadsnivån är rimlig för berörda förvaltningar och kommunen som helhet. Samarbetet mellan förvaltningarna styrs dels av detta dokument men även av separata avtal/överenskommelser, se bilaga/or.

4 Måltidsmodellen

4.1 God och trivsam

Att måltiden upplevs god och trivsam är viktigt för att maten ska ätas upp. Detta kräver bra råvarorna, kunskap och engagemang. Många faktorer påverkar om maten uppfattas som god eller inte, bland annat omgivningen i restaurangen, maten, ljudnivån och valmöjligheter.

Inom Kramfors kommuns måltidsverksamhet ska maten vara tillagad nära gästen så långt det är möjligt av kockar med rätt kompetens. Måltiderna ska vara något att se fram emot under dagen. Måltiderna ska serveras i trevliga och ändamålsenliga måltidsmiljöer vid en tidpunkt som följer rekommendationerna. För matgäster i alla åldrar förordas vikten av regelbundna måltider. Inom skolan rekommenderas att lunchen serveras mellan klockan 11 och 13 och att eleverna har minst 20 minuter till att sitta vid bordet, utöver det tillkommer tid för att ta mat och lämna in disk.

Bildningsförvaltningen och kostavdelningen ska tillsammans arbeta för att erbjuda den bästa möjliga måltidsmiljön. Bildningsförvaltningen är ansvarig för miljön i skolrestaurangerna samt schemalaggningen av lunchen och kostavdelningen är ansvarig för planering och servering av måltiderna. Trivselenkäten som genomförs på skolorna varje år utgör ett bra underlag där elevernas omdöme fångas upp. Enkät ska även årligen genomföras bland skolans och förskolans personal. Resultaten av dessa bör tas upp i dialog mellan Bildningsförvaltningen och kostavdelningen för att gemensamt hitta förbättringsmöjligheter för måltidsmiljön.

Vårdsförvaltningen och kostavdelningen ska tillsammans arbeta för att erbjuda den bästa möjliga måltidsmiljön. Vårdsförvaltningen är ansvarig för miljön i restaurangerna, servering av måltider, utleverans av måltider till hemmaboende samt tidsplaneringen av måltiderna och kostavdelningen är ansvarig för planering och tillagning av måltiderna (på Nybo äldreboende även servering av måltider). Enkäterna som genomförs varje år utgör ett bra underlag där de boendes och hemmaboendes omdöme fångas upp. Detta bör

tas upp i dialog mellan Vårdförvaltningen och kostavdelningen för att gemensamt hitta förbättringsmöjligheter för måltidsmiljön.

4.2 Integrerad

Måltiden är en resurs för hela verksamheten. I förskolan och skolan kan måltiden användas som ett pedagogiskt verktyg i undervisningen och för att väcka elevernas nyfikenhet kring mat. För sjuka och äldre är måltiden en viktig del av den personcentrerade vården och omsorgen. Delaktighet ger engagemang och kan leda till att mer mat äts upp. Ett sätt att främja delaktighet är att låta matgästerna ha inflytande på måltiden, både över vilken mat som serveras och på måltidsmiljön.

I Kramfors kommun ska dialog och samarbete mellan kostavdelning, förskola och skola underlätta lärandet genom mätta, pigga och friska barn och elever, som genom att de äter sina måltider i skolan ser ett värde i maten och måltiderna. Tillsammans ska vi även arbeta för att grundlägga en bra relation till mat, skapa goda matvanor hos barn och elever, samt ge kunskaper och färdigheter för hälsa och välbefinnande.

I Kramfors kommun har alla verksamheter ansvar att betona måltiden som en viktig källa för sociala kontakter. I samarbete mellan kostavdelningen och Vårdförvaltningen ska det arbetas med att måltiden varje dag ska bidra till en god livskvalité för de äldre på kommunens äldreboenden och hemtjänst.

Ett forum för dialog mellan kostavdelningens ledning och Bildnings- respektive Vårdförvaltningens ledning ska finnas. Forumet ska vara en arena för interna avtalsfrågor, avtalsuppföljning samt utveckling och förbättring av måltidsmiljön. Kostchef ansvarar för att bjuda in till dessa träffar i april och oktober varje år. Lokal samverkan ska också finnas, denna kommer att utvecklas i dialog mellan kostchef och verksamhetschefer. På varje skola bör ett matråd finnas där elever, pedagoger och personal från kostavdelningen träffas för dialog kring måltiden. Rektorerna ansvarar för att organisera dessa matråd och bjuda in samtliga parter, två gånger per år. På varje äldreomsorgsboende bör ett matråd finnas där boende, personal från boendet samt personal från kostavdelningen träffas för dialog kring måltiden. Vårdförvaltningen ansvarar för att organisera dessa matråd och bjuda in samtliga parter, två gånger per år.

4.3 Näringsriktig och säker

En bra måltid är även näringsriktig och säker. Näringsriktig mat som äts upp är en förutsättning för att må bra och orka vara aktiv. Alla matgäster ska känna sig trygga i att maten som serveras är säker och inget de blir sjuka av.

Inom Kramfors kommuns måltidsverksamhet ska god mat av hög kvalitet och bra näringsinnehåll serveras. Svenska näringsrekommendationer ska följas. Livsmedelshygienen ska hålla en hög kvalitet och personalen inom måltidsverksamheten ska kontinuerligt utbildas.

4.4 Miljösmart

Genom att erbjuda miljösmarta måltider och minimera matsvinnet kan måltidsverksamheten undvika onödig belastning på miljön.

Kramfors kommuns måltidsverksamhet ska ha hållbar utveckling som ledstjärna. Måltidsverksamheten ska sträva efter att minimera svinnet i verksamheten samt uppmärksamma matgästerna om deras möjlighet att påverka mängden svinn. Verksamheten ska sträva efter att göra de bästa valen ur etiska och miljömässiga utgångspunkter, samt underlätta för små och medelstora företag att uppträda som leverantörer i den mån det är möjligt.

Måltidsverksamheten ska sträva mot att genom måltiderna ge matgästerna möjlighet att lära sig äta goda, miljösmarta måltider så att de utvecklar respekt, ansvar och förståelse för miljön och den egna livsstilens påverkan av densamma.

Genom benchmarking med andra kommuners måltidsverksamheter ska måltidsverksamheten i Kramfors kommun ständigt arbeta för en ekonomiskt och miljömässigt hållbar organisation. 2024 ska måltidsverksamheten utgöras av minst 50 % klimatsmart (exempelvis ekologiskt eller närodlat) producerade livsmedel.

5 Uppföljning

Uppföljning av riktlinjens samt de tillhörande avtalens efterlevnad bör göras varje år i samband med de återkommande forumen mellan kostavdelningen och Bildning- respektive Vårdförvaltningen. Kostavdelningen ansvarar för att i samråd med förvaltningarna genomföra enkäter varje år i skolan, varje år bland skolan och förskolans personal samt vartannat (ojämna) år inom äldreomsorgen. Vartannat (jämna) år utvärderas omdömet inom äldreomsorgens måltidsmiljö med hjälp av en nationell enkät som utförs av Socialstyrelsen.

Kostchef ansvarar för att en utvärdering av riktlinjen görs 2024.

6 Lagar och dokument som styr måltidsverksamheten

Nordiska näringsrekommendationer (NNR) 2012

Skollagen (2010: 800, 10 kap. § 10)

Livsmedelsverkets rekommendationer för ”Bra mat i förskola/skola”

Livsmedelsverkets riktlinjer ”Bra mat för äldre”

Socialtjänstlagen (2001:453) 5 kap 4 §

Livsmedelslagen (2016:804)

Branschriktlinje –offentlig säker mat, SKR 2019

Arbetsmiljölagen

Lagen om offentlig upphandling (LOU)

Diskrimineringslagen (2008:567)

FN:s barnkonvention

Agenda 2030 globala målen